

VÝZNAM
INOVAČNÉHO
VZDELÁVANIA
A PRÍNOS
INOVAČNÝCH
WORKSHOPOV

ZÁVEREČNÁ HODNOTIACA
ANALÝZA A SPRÁVA.

EURÓPSKA ÚNIA
Európske štrukturálne a investičné fondy
OP Integrovaná infraštruktúra 2014 – 2020

MINISTERSTVO
DOPRAVY, VÝSTAVBY
A REGIONÁLNEHO ROZVOJA
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

MINISTERSTVO
HOSPODÁRSTVA
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Obsah

Úvod	3
Inovačné workshopy	4
Význam inovatívneho vzdelávania	9
Pohľad Generácie Z na inovácie	13
Prínos inovačných workshopov	17

Úvod

Národný projekt Inovujme.sk bol zameraný na viaceré cieľové skupiny, pričom jedna z podaktivít sa v priebehu celého trvania projektu aktívne venovala vzdelávaniu mladých ľudí (študentov stredných a vysokých škôl) prostredníctvom inovačných workshopov.

V rámci workshopov sme zbierali od študentov spätnú na vzdelávací program a zároveň sme získavali názory na témy súvisiace s inováciami. V roku 2020 vďaka zozbieraným dátam vznikla štúdia Generácia Z na Slovensku: Ako vníma inovácie?, ktorá bola venovaná predovšetkým špecifikám generácie nastupujúcej na pracovný trh, jej osobitosti v stredoeurópskych a ešte konkrétnejšie slovenských podmienkach a ich názorom, pripravenosti a motivácií, čo sa týka vzdelávania, práce a životných cieľov.

Po zverejnení tejto správy sme pokračovali v zbere dát až do prvej polovice roka 2023. Naša vzorka sa rozrástla z pôvodného počtu 930 respondentov (podklady analýzy Generácia Z na Slovensku z roku 2020) na spolu viac ako 1250 respondentov. Tento dokument však nie je iba aktualizáciou dokumentu z roku 2020. Radi by sme ním poukázali na význam inovatívneho vzdelávania a prínos inovačných workshopov samotných.

Využili sme dáta z dotazníkov vyplňaných študentmi, spätnú väzbu získanú na mieste od účastníkov workshopu, zástupcov a vedenia škôl, či zadávateľov tém, ktorí sa stali súčasťou programu workshopu. Vychádzali sme z metodiky workshopov v snahe poukázať na ich odlišnosť od tradičného vyučovacieho procesu a benefity z nich vyplývajúce. Na podloženie našich zistení sme aplikovali niektoré z téz knihy Zmýšľanie inovátora od kanadského autora a propagátora inovatívneho vzdelávania Georga Courosa. Táto publikácia bola preložená a vydaná v slovenskom jazyku vďaka národnému projektu Inovujme.sk.

Inovačné workshopy

Inovačné workshopy sa stali jednou zo základných aktivít národného projektu od jeho samotného začiatku. Jedná sa o približne päťhodinový vzdelávací program určený pre žiakov posledných dvoch ročníkov stredných škôl a študentov vysokých škôl. Workshop je zložený z teoretickej časti, testu, hry, rozhovorov a záverečnej prezentácie. Študenti sa na ňom učia myslieť kriticky, osvoja si techniku kreatívneho myslenia, naučia sa, ako prísť na nový nápad a ako z neho vytvoriť podnikateľský zámer.

Na workshopoch projekt spolupracoval s firmami, zástupcami miest a umelcami. Hlavným cieľom workshopov je nielen to, aby žiak mal vedomosti o inováciách, kreativite a rôznych technikách, ale hlavne to, aby mal skúsenosť s inovačným procesom priamo v reálnom prostredí. V ideálnom prípade môže byť inovatívne riešenie, ktoré vyšlo priamo od žiakov, zavedené na ich škole alebo vo firme, pre ktorú študenti vypracovávajú riešenie zadaného problému.

Inovačné workshopy sa postupne rozširovali, lektori na ne pozývali špeciálnych hostí z praxe (podnikatelia, umelci, predstavitelia verejnej správy), ktorí študentom zadávali tému na riešenie. Lektori časom nevzdelávali len žiakov na školách, ale organizovali aj podujatia ako Kreatívne leto so sériou inovačných workshopov alebo navštívili deti z detského domova, ktorým ponúkli tento vzdelávací program.

„Pozitívnych skúseností z workshopov mám naozaj veľa, je ťažké vybrať jednu konkrétnu, no minuloročné kreatívne leto bolo pre mňa výnimočné. Školské lavice sme počas prázdnin vymenili za centrá pre deti a rodiny a inovačné workshopy obsahovo upravili do trochu inej formy.

Množstvo mladých, ambiciózných a šikovných študentov žije práve v týchto centrách a veľa z nich má aj podnikateľské plány.“

Lektor Michal.

Obsah workshopu

Workshop sa delí na štyri bloky, medzi ktorými majú účastníci krátke (5–10 minútové) prestávky. Zámerne bol vystavaný tak, aby zaujal pozornosť študentov, od začiatku ich aktívne zapojil, naučil ich niečo nové, čo následne môžu aplikovať a rozvíjať naraz viacero ich zručností. Vychádza z potrieb Generácie Z a využíva inovatívne metódy výuky.

Blok 1: Úvod

Cieľom úvodného bloku je zoznámiť účastníkov s formou práce workshopu, poskytnúť im základné informácie o národnom projekte a vysvetliť im význam inovácií pre Slovensko. Dôležité je hneď na začiatku dohodnúť si pravidlá spolupráce a vziať do úvahy témy prostredníctvom krátkeho kreatívneho úvodu. To lektori dosahujú okamžitým zapojením účastníkov do deja. Žiaci dostávajú na výber pri voľbe organizácie sedenia, lektori im kladú otázky na otvorenie témy: Čo je to kreativita? Čo je inovácia? Aký je podľa nich medzi pojmami rozdiel? Vyzývajú ich, aby sami uviedli príklady toho, kde všade sa inovácie dajú vidieť vo svete. V rámci úvodu prebehne aj nenútené predstavenie lektorov a cieľov národného projektu a lektori prostredníctvom menoviek požiadajú žiakov, aby si sami zvolili, ako ich majú oslovovať.

Hneď v úvode je testovaná spolupráca a samostatné myslenie účastníkov, keď sú rozdelení do menších skupín a dostanú zadanú tému. Každá skupina sa musí zhodnúť na jednom človeku, ktorého považujú jej členovia za úspešného, svoj výber následne zdôvodnia v krátkej prezentácii.

Lektori následne premosťujú na ďalšiu tému – rozdiel medzi kreativitou a inováciou, význam inovácie pre krajinu a jej ekonomiku. Účastníci už chápu jasne stanovený účel workshopu a zoznamujú sa s prostriedkami, ako sa k nemu postupne dopracujú. Lektori im predstavujú ciele workshopu:

- Pochopiť, aký je význam inovácii a aký je rozdiel medzi inováciou a kreativitou.
- Získať skúsenosť s kreatívnou technikou – synektikou.
- Vyskúšať si inovačný proces na konkrétnom zadaní.
- Prezentovať zadané riešenie.

Účastníci počas workshopu pracujú s jednoduchými, no efektívnymi pravidlami:

→ Každý má právo na názor.

→ Účastníci si navzájom neskáču do reči.

→ Pracujú v skupine, v ktorej sa navzájom rešpektujú.

Blok 2: Kreativita

Druhý blok opäť prepája učenie s interaktívnymi prvkami. Je potrebné, aby účastníci rozumeli základným pojmom a zoznámili sa s teóriou, no zároveň si jej význam môžu rovnako efektívne overiť prostredníctvom vlastnej skúsenosti. Lektori na úvod bloku vysvetlia účastníkom, ako pracuje náš mozog a ako rozmýšľame na základe ilustrácie dvoch mozgových hemisfér. Účastníci sa zoznamujú s lineárnym a laterálnym myslením. Cieľom bloku je priblížiť účastníkom kreatívne myslenie a kreatívny proces. Základom sú tri prvky: pozitívne myslenie (postoj), schopnosti (odvaha) a osvojenie si samotného procesu či kreatívnych techník.

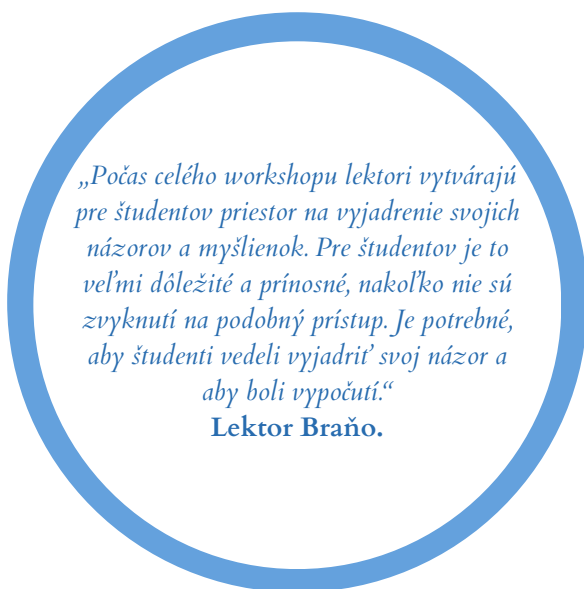
Následne účastníci absolvujú takzvaný kreatívny test, ktorý preverí ich individuálne zručnosti a myslenie. Cieľom je presvedčiť ich o ich vrodenných kreatívnych zručnostiach a dodať im odvahu pri ďalšej práci. V tejto fáze sa dostávame k samotnému jadru workshopu: účastníci sa zoznamujú s metódou vytvárania nových nápadov, ktorá sa zakladá na laterálnom spôsobe myslenia.

V rámci bloku sa zoznamujú s pojmami ako: asociácia, analógia a synektika. Na príkladoch si môžu vyskúšať metódy laterálneho myslenia (hra šesť klobúkov, myšlienkové mapy...). Následne sa teoreticky učia celý proces synektickej tvorby nápadov, ktorý im lektori predvedú na konkrétnom príklade.

Blok 3: Zadanie

Po absolvovaní teórie je čas prejsť plynule do praxe. Účastníci sú rozdelení do skupín určených na individuálnu prácu a ich cieľom je prísť s riešením za lektormi zadaný problém. Lektori v tejto fáze len sledujú prácu v jednotlivých skupinách, keďže účastníci dostali všetky nástroje potrebné na to, aby sa vysporiadali so zadaním.

Dôležité je, aby sa členovia každej skupiny zhodli na jednotnom riešení a zároveň spomedzi seba vybrali jedného až dvoch reprezentantov, ktorí budú na záver riešenia prezentovať pred publikom (ostatní účastníci workshopu, lektori, vedenie školy...).

„Počas celého workshopu lektori vytvárajú pre študentov priestor na vyjadrenie svojich názorov a myšlienok. Pre študentov je to veľmi dôležité a prínosné, nakoľko nie sú zvyknutí na podobný prístup. Je potrebné, aby študenti vedeli vyjadriť svoj názor a aby boli vypočutí.“

Lektor Braňo.

Blok 4: Prezentácia

Posledný blok spočíva v prezentácii jednotlivých nápadov. Cieľom tohto bloku je rozvíjať ďalšie zručnosti účastníkov. Po vypočutí prezentácií lektori účastníkom poskytnú konštruktívnu spätnú väzbu, do prezentovania sú zapojení aj zástupcovia školy (učitelia, prípadne vedenie).

Vznik a vývoj workshopu

Metodikou workshopu pomáhala tvoriť lektorka Zdenka Osvaldová, pričom idea workshopu bola súčasťou národného projektu Inovujme.sk od jeho vzniku. Zamestnanci aktivity venovanej podujatiam a komunikácii sa od nástupu do agentúry venovali príprave na lektorskú prácu a v procese pomáhali dotvoriť obsah workshopu.

Predtým, ako sa lektori vybrali za študentmi na školy, bol workshop pred začiatkom školského roka 2017/2018 predstavený zástupcom a vedeniu stredných škôl v rámci seminára o inováciách. Ich spätná väzba pomohla ukotviť finálnu verziu workshopu. Tá ešte podliehala rôznym úpravám v priebehu rokov pôsobenia národného projektu.

V počiatočnej fáze zadávali témy na riešenie študentom lektori, prípadne problémy vyžadujúce riešenie vznikli v rámci komunikácie na workshope. Veľmi rýchlo sa však táto najpodstatnejšia súčasť programu začala vyvíjať a účastníci workshopu dostávali zadania od špeciálnych hostí. Jedným z prvých takýchto workshopov bol a workshop pre študentov maturitného ročníka študijného odboru logistiky na Technickej akadémii v Spišskej Novej Vsi. Workshopu sa zúčastnili a zadávateľmi témy boli zástupcovia šiestich priemyselných podnikov z regiónu Spiš.

V ďalších rokoch sa okruh hostí rozširoval o zástupcov verejnej správy, súkromného sektora aj reprezentantov kultúry. Medzi zadávateľov sa zaradili napríklad aj primátor Malaciek Juraj Říha, spisovateľ Daniel Hevier, umelec a rapper Tono S., či viacerí zástupcovia úspešných slovenských firiem.

Okrem toho vznikli alternácie programu workshopu, napríklad skrátený workshop, ktorý sa stal súčasťou mnohých podujatí a akcií národného projektu, či prázdninová verzia, s ktorou lektori precestovali Slovensko v rámci série podujatí Kreatívne leto a Kreatívne leto 2. Workshop takisto pomáhal rozvíjať zručnosti študentov slovenských univerzít a pred pandémiou vírusu COVID-19 vzniklo hneď niekoľko alternatív venovaných zamestnancom vo firmách. Počas pandémie sa workshop efektívne adaptoval a lektori poskytovali vzdelávací program študentom online formou.

Atribúty inovačných workshopov

- Pomáhajú rozvíjať dôležité zručnosti mladých ľudí, ktoré patria do nevyhnutnej výbavy súčasného trhu práce. Konkrétne rozvíjajú kreatívne myslenie, učia práci v tíme, empatii, otvorenosti a pomáhajú zlepšovať prezentačné zručnosti.
- Objasňujú účastníkom význam inovácií a kreativity, či už sa jedná o život jednotlivca, naplnenie podnikateľských ambícií alebo rozvoj národnej ekonomiky.
- Poukazujú na význam inovatívneho vzdelávania.

Práve posledná odrážka sa v priebehu pôsobenia národného projektu a organizácie inovačných workshopov na stredných a vysokých školách ukázala ako kľúčová: nevyhnutnosť vzdelávať reprezentantov nastupujúcej Generácie Z inovatívnym spôsobom, ktorý posilňuje efektivitu osvojovania poskytnutých vedomostí a tiež rozvoj ich zručností vyžadovaných na súčasnom trhu práce. Práve preto sme sa rozhodli venovať samostatnú kapitolu tejto správy práve inovatívne vzdelávaniu.

„Na workshopoch máme ako externí lektori v porovnaní s pedagógmi miernu výhodu a vnímajú nás inak. Atmosféra je uvoľnená, majú priestor na vyjadrenie svojich názorov a sú vypočúť.“

Lektor Michal.

„Vždy ma veľmi poteší vdácnosť študentov a feedback, v ktorom nešetria chválou a pýtajú sa, prečo nemajú takéto aktivity na školách častejšie.“

Lektor Tono S.

Význam inovatívneho vzdelávania

*„Teším sa z tejto generácie
stredoškôľákov. Sú otvorení, tolerantní,
cieľavedomí. Mám radosť a nebojím sa
o túto krajinu. Pod ich vedením sa
bude mať Slovensko v budúcnosti fajn.
Nebyť možnosti lektorovať
workshopy, nezískal by som túto
vedomosť.“*

Lektor Peter.

Už v našej predchádzajúcej správe, ktorá je venovaná Generácii Z a ktorá vznikla vďaka inovačným workshopom na školách, sme poukázali na špecifiká, ktorými sa táto generácia líši od tých predchádzajúcich. Z tých vyplývajú určité potreby, na ktorých naplnení závisí napríklad aj úspech ich edukačného procesu. Preto sme sa v úvode tejto kapitoly rozhodli stručne zhrnúť naše predchádzajúce zistenia týkajúce sa Generácie Z:

Pohľad na svet očami mladých ľudí Generácie Z je virtuálnejší, dynamickejší, otvorenejší, zameraný na individualitu, ale tiež šetrnejší k planéte. Ich online život na sociálnych sieťach a internete má pre nich často rovnakú hodnotu ako reálny život. Digitálne kamarátstva, diskusie cez aplikácie a chaty a neustále preklikávanie má rovnakú hodnotu ako živá diskusia a priateľstvá. Odkrývajú svoju identitu a názory bez strachu zo sledovania v online priestore. Práve naopak, predpokladajú, že na základe ich očakávaní budú firmy prispôbovať svoje produkty. Ak ich má značka zaujať, musí klásť dôraz na ich individualitu a musí sa správať eticky k spoločnosti a životnému prostrediu.

Nechcú byť súčasťou masy, oslavovaná je jedinečnosť. Nepotrebujú vlastniť, stačí im možnosť produkty a služby okamžite využívať, takže prirodzene inklinujú k zdieľanej ekonomike. Generácia Z nezažila svet bez internetu a smartfónov, vďaka čomu vníma spoločnosť skôr globálne, ako lokálne. Inovácie chápe predovšetkým cez technológie a životné prostredie. Pravidelné technologické zlepšenia považuje za absolútnu samozrejmosť a očakáva neustály progres.

Príslušníci Generácie Z sa združujú na základe záujmov a neriešia ekonomické a spoločenské postavenie členov komunity. Je pre nich prirodzená inklúzia. Miesto konfrontácie a konfliktov vyhľadávajú komunikáciu, diskusiu a nemajú problém akceptovať iné názory. Očakávajú spätnú väzbu od autorít, rodiny a inštitúcií. Sú pragmatickí a realistickí. Vychádzajú z analýz, dát a faktov. Uvedomujú si význam stability, vedia šetriť, menej riskujú, nie sú zameraní na rýchle zbohatnutie. Radšej sa zamestnávajú, ako by mali pracovať na voľnej nohe či zakladať startupy. Ťažšie čelia vážnejším problémom a z konfliktných situácií rýchlo utekajú, často do online sveta, ktorý si vedia prispôbiť svojim ideálom.[1]

[1] Kolektív autorov: Generácia Z na Slovensku: Ako vníma inovácie?, Slovenská inovačná a energetická agentúra, Bratislava, 2020.

Generácia Z potrebuje:

- Cítiť individuálny prístup a naplnenie individuálnych potrieb.
- Možnosť vyjadriť svoj názor.
- Konať na základe presvedčenia.
- Diskutovať bez nevyhnutnosti konfrontácie.
- Dostať spätnú väzbu.[2]

Čo je inovatívne vzdelávanie?

Inovatívny proces vzdelávania vychádza z naplnenia potrieb vzdelávanej generácie pre dosiahnutie efektívnejších výsledkov vzdelávacieho procesu.

Tradičné vzdelávanie vs. potreby Generácie Z:

 Verbálne	Vizuálne
 Žiak počúva	Môže vidieť a vyskúšať si
 Príkazové	Kolaboratívne
 Striktné sylaby	Reflektovanie potrieb žiakov
 Učiteľ	Facilitátor
 Knihy a papier	Technológie

[2] Kolektív autorov: Generácia Z na Slovensku: Ako vníma inovácie?, Slovenská inovačná a energetická agentúra, Bratislava, 2020.

Atribúty inovatívneho vzdelávania:

- **Je vizuálne.** Priemerná dĺžka pozornosti sa za posledné roky znížila o 25 % a 65 % študentov sa najlepšie učí vizuálne.
- **Zakladá sa na vlastnej skúsenosti.** Generácia Z preferuje samostatný učebný štýl s aktívnym a viac praktickým a kinestetickým učením.
- **Učiteľ je sprostredkovateľ vzdelávacieho procesu.** Inovatívny učiteľ vyhodnocuje potreby a schopnosti študentov a určuje metódy a techniky, ako čo najlepšie prezentovať a poskytovať výučbu študentom v rámci pridelených tematických okruhov, zároveň zabezpečuje, aby sa študenti neustále zlepšovali v základoch učenia a základných zručností.
- **Vzdelávací proces je kolaboratívny a zameraný na jednotlivca.** Členovia Generácie Z sú vysoko spolupracujúci, empatickí, majú vysoký záujem o druhých a pragmatický postoj k tomu, ako riešiť zdedené generačné problémy, ako je napríklad aj klimatická zmena.
- **Zapája moderné technológie.** Využitie technológií vo vzdelávacom procese podporuje naplnenie potrieb generácie, ktorá sa učí vizuálne a na základe vlastných skúseností: napríklad využitím videí, experimentov a nástrojov virtuálnej reality. [3]

Prečo je inovatívny prístup vo vzdelávaní kľúčový vo výchove Generácie Z?

Inovácie vo vzdelávaní sú kľúčové, pretože mladé mysle, ktoré vzdelávací systém v súčasnosti formuje, budú viesť našu spoločnosť v období podliehajúcemu neustálym zmenám. A ak sú rýchlo sa meniace požiadavky dnešného pracovného trhu nejakým indikátorom toho, čo čaká budúce generácie, inovatívny prístup vo vzdelávaní je doslova nevyhnutný preto, aby sa dnešní mladí ľudia dokázali uplatniť v budúcnosti.

Základom inovatívneho vzdelávania sú nové koncepcie vyučovania, ktoré podporujú učenie, skúmanie, bádanie a podstupovanie rizika. Na dosiahnutie lepších výsledkov napríklad mnohí vyučujúci kombinujú moderné technológie so štúdiom učebníc. Pretože je pravdepodobnejšie, že si žiak zapamätá tému, keď je demonštrovaná prakticky, a nie výhradne slovné.[4]

„Konvenčné postupy a osnovy platné generácie nereprezentujú to, čo si súčasnosť vyžaduje. Dobu charakterizujú rýchle zmeny, dostupnosť informácií, potreba sa rýchlo adaptovať, digitalizácia, konkurencia, neustále nové podmiety. Pracovný trh si preto vyžaduje pružných zamestnancov a kreatívov. Študenti sa vo väčšine na workshopoch zhodli, že sa im škola v tomto smere nevenuje dostatočne.“

Lektor Peter.

[3] George Courus: Zmýšľanie inovátora, Slovenská inovačná a energetická agentúra, Bratislava, 2018.

[4] Pavel Serdyukov:, Inovácie vo vzdelávaní: čo funguje, čo nie a čo s tým robiť?, Journal of Research in Innovative Teaching & Learning, Vol. 10 č. 1, 2017.

Jednou zo základných techník, ktoré využívajú pokrokové školy, je takzvané dizajnové myslenie – teda jedna z metód netradičného riešenia problémov. Zavedenie tejto metódy do vyučovacieho procesu spočíva v tom, že vyučujúci delí triedu do skupín a žiaci v skupinách hľadajú riešenie pre zadaný problém. Objavovanie, interpretácia, nápad, experimentovanie a vývoj sú piatimi krokmi tohto procesu.[5] Podobný postup volia aj lektori inovačných workshopov, preto sú svetlým príkladom prístupu vo vzdelávaní Generácie Z a zároveň pomáhajú rozvíjať zručnosti, ktoré sú pre túto generáciu a ďalší rozvoj našej spoločnosti potrebné.

[5] Pavel Serdyukov:, Inovácie vo vzdelávaní: čo funguje, čo nie a čo s tým robiť?, Journal of Research in Innovative Teaching & Learning, Vol. 10 č. 1, 2017.

[6] George Courus: Zmýšľanie inovátora, Slovenská inovačná a energetická agentúra, Bratislava, 2018.

„Inovatívne spôsoby výuky sú nevyhnutné. Doba je rýchla, neustále sa vyvíjajú nové technológie, vývoj umelej inteligencie je priam šialený. Študenti potrebujú nové impulzy, ktoré idú ruka v ruku s novými technológiami.“

Lektor Tono S.

Pre naplnenie potrieb súčasného a stále sa rozvíjajúceho trhu je nevyhnutné, aby vzdelávanie rozvíjalo nasledovné zručnosti žiakov:

- Schopnosť pracovať v skupine.
- Kreatívne myslenie.
- Flexibilita, schopnosť prispôbovať sa meniacemu sa svetu.
- Nastavenie na celoživotné vzdelávanie.[6]

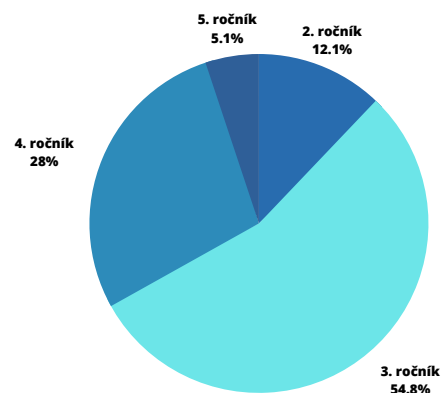
Pohl'ad Generácie Z na inovácie

V rámci inovačných workshopov sa formou dotazníkov realizoval aj zber dát o znalostiach a názore mladých ľudí na inovácie a inovačné trendy na Slovensku. Cieľom prieskumu bolo lepšie zachytiť a interpretovať podstatné informácie o mladej generácii pre aktuálne potreby národného hospodárstva s upriamením na zvyšovanie inovačnej výkonnosti.

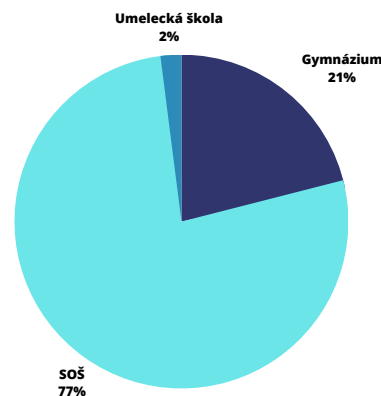
V období od roku 2018 do prvej polovice roku 2020 sa nám podarilo zozbierať odpovede od 930 respondentov, ktoré tvorili podklady pre analytický dokument Generácia Z: Ako vníma inovácie? Od jej zverejnenia sa zozbieraná vzorka respondentov rozšírila na takmer 1250.

Špecifikácia vzorky prieskumu je znázornená v nasledujúcich grafoch:

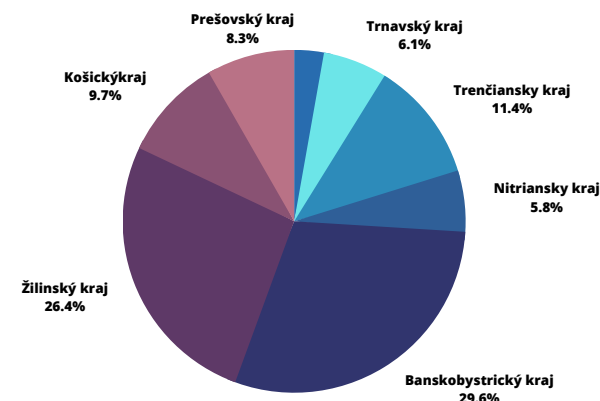
Ročník:

Typ školy:

Kraj:

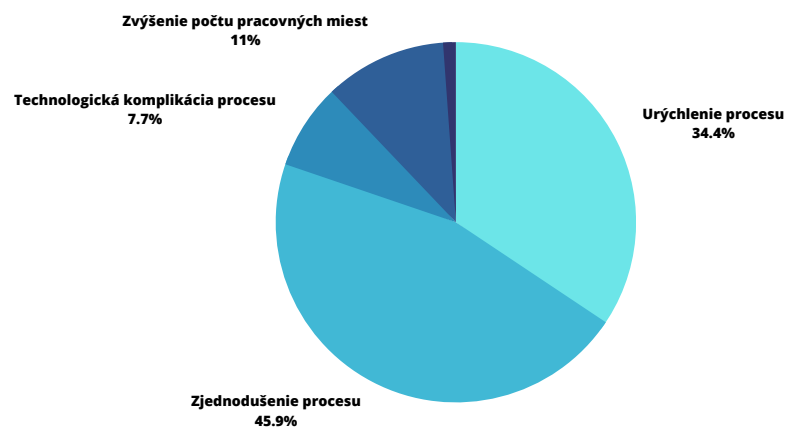

Ako Generácia Z vníma inovácie?

Podľa našich kvalitatívnych zistení študenti chápu inovácie predovšetkým v technologickom ponímaní a to najviac v oblasti smartfónov. Z toho dôvodu sa v priebehu workshopu učia pojem vnímať komplexnejšie: ako inovácie v myslení a svetonázore.

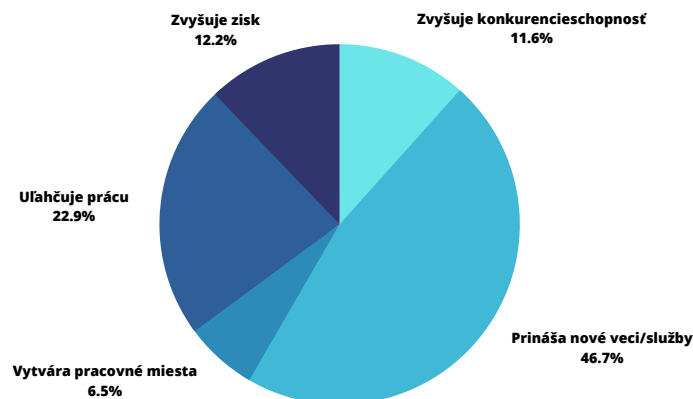
Takmer 80 % študentov považuje inováciu za zjednodušenie a urýchlenie procesu. Na druhú stranu, študenti nepovažujú inovácie za faktor zmeny zamestnanosti. Podľa odpovedí je zrejmé, že vedľajším efektom inovácie je skôr nárast, než pokles pracovných miest. Z čoho vyplýva, že Generácia Z sa zatiaľ neobáva trendu nahrádzania pracovných miest automatizáciou, ktorá sa významne prejavuje v slovenských podnikoch.

Čo je inovácia?

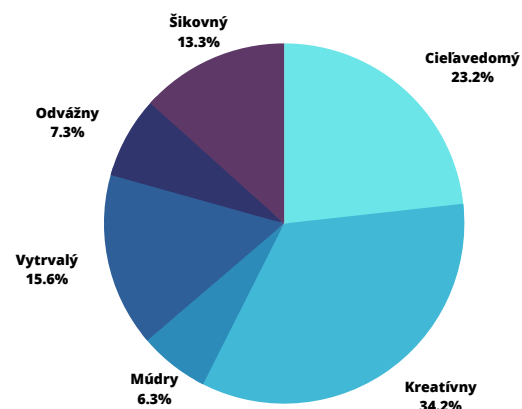
Je dôležité vedieť, ako Generácia Z vníma prínosy inovácií v hospodárskom a spoločenskom živote. Z prieskumu vyplýva, že takmer 50 % študentov si inovácie spája predovšetkým s novými produktami a službami v spoločnosti.

Čo spôsobuje inovácia?

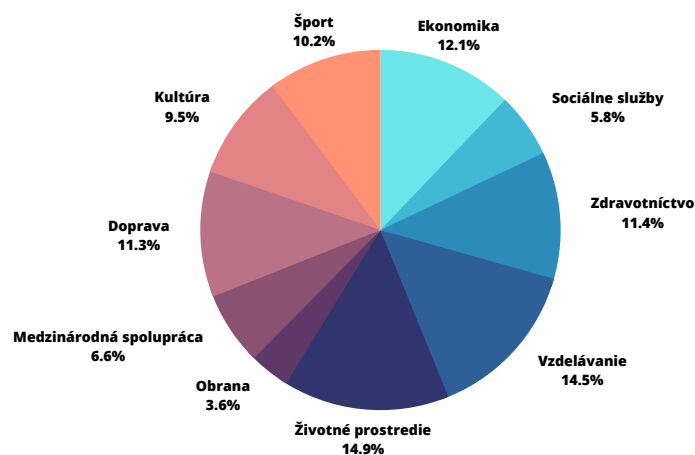
Inovátor by mal byť podľa predstaviteľov Generácie Z predovšetkým kreatívny (34,2 %), cieľavedomý (23,2 %) a vytrvalý (15,6 %).

Aký je inovátor?

Životné prostredie (14,9 %), vzdelávanie (14,5 %) a ekonomika (12,1 %) sú tri sektory, v ktorých podľa študentov prichádza k najväčšiemu rozvoju inovácií na Slovensku.

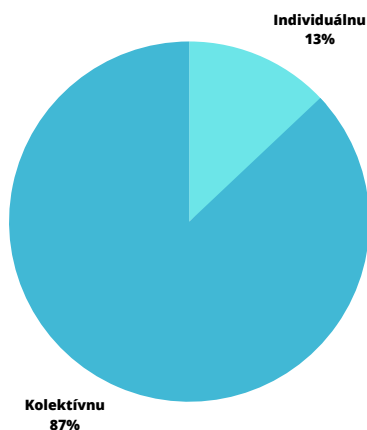
Kde vidíš inovácie na Slovensku?

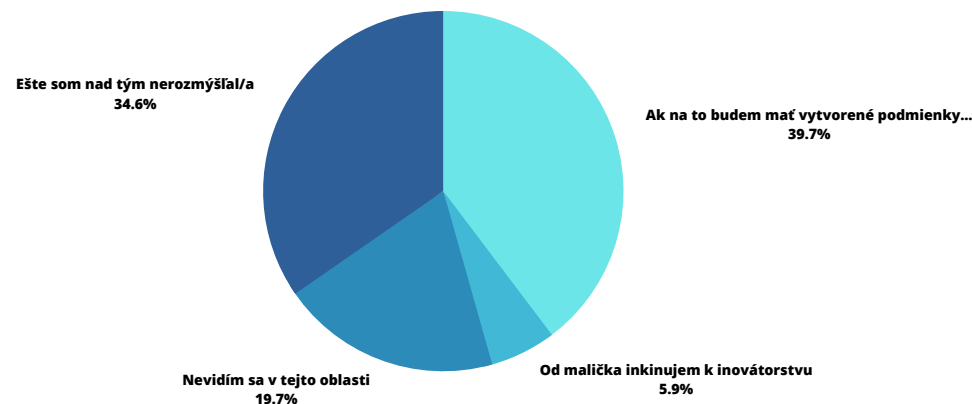
Považujú sa predstavitelia Generácie Z za inovátorov?

Prirodzené inklinovanie k inovátorstvu mladých ľudí je stále nízke (5,9 %). Vychádza to aj z atribútov definovaných v teoretickej časti správy, podľa ktorých členovia Generácie Z neradi podstupujú riziko a preferované v budúcnosti budú vyhľadávať skôr stabilitu zamestnania pred rizikom vlastného podnikania. Vysoká skupina respondentov si však zvolila možnosti „ak na to budem mať vytvorené podmienky“ (39,7 %) a „ešte som nad tým nerozmýšľal/a“ (34,6 %), čo vyplýva aj z faktu, že súčasný vzdelávací systém ich nemotivuje a nevedie k rozvoju ich podnikateľského ducha.

Inováciu považuješ za individuálnu alebo kolektívnu činnosť?

Chcel/a by si sa v budúcnosti stať inovátorom/vynálezcom/startupistom?

Na druhej strane sa študenti významne prikláňajú k tomu, že inovatívny proces by mal prebiehať formou kolektívnej činnosti (87 %), keďže si uvedomujú potrebu spolupráce pri tvorbe nápadov. Dokazujú to aj počas workshopov, keď pracujú v skupinách pri vymýšľaní inovácií, ktoré by sa dali zaviesť do praxe.

Súčasťou dotazníka bolo aj získavanie spätnej väzby na samotné inovačné workshopy a ich program. Reakcie účastníkov workshopu sme sa rozhodli vyhodnotiť v samostatnej kapitole, ktorá zároveň porovnáva jeho metodiku s atribútmi inovatívneho vzdelávania.

Prínos inovačných workshopov

V záverečnej kapitole analytickej správy venovanej inovačným workshopom budeme porovnávať inovačné metódy výuky s metodikou workshopu, pričom našim cieľom je poukázať na prínos workshopov. Nebudeme vychádzať len z teoretických predpokladov, ale naše závery budeme opierať aj o poznatky získané zo študentských dotazníkov a skúsenosti lektorov, ktorí workshopy viedli.

Absolventi na záver workshopu mali možnosť nielen zdieľať svoj pohľad na inovácie a na to, ako vidia svoju budúcnosť v neustále sa rozvíjajúcom svete, ale aj vyjadriť svoj názor na workshop, ktorý v ten deň zažili. Celkový priebeh vzdelávacieho programu hodnotili bodovo (1-10), no nás zaujímalo aj to, ktorá časť workshopu najviac zaujala ich pozornosť, respektíve čo sa im na workshope páčilo najviac.

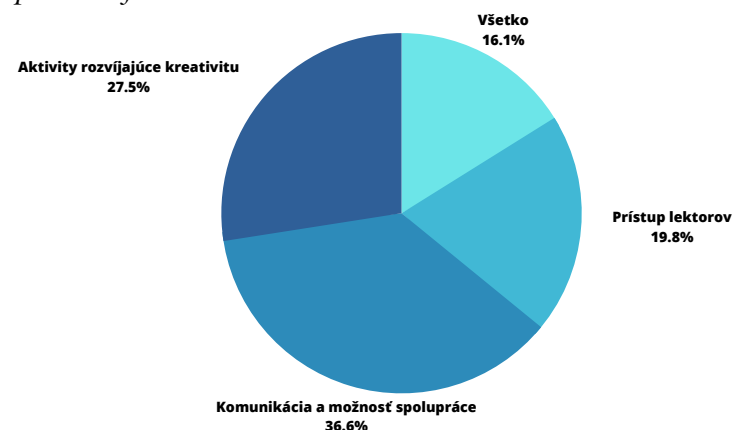
Spätná väzba absolventov workshopu:

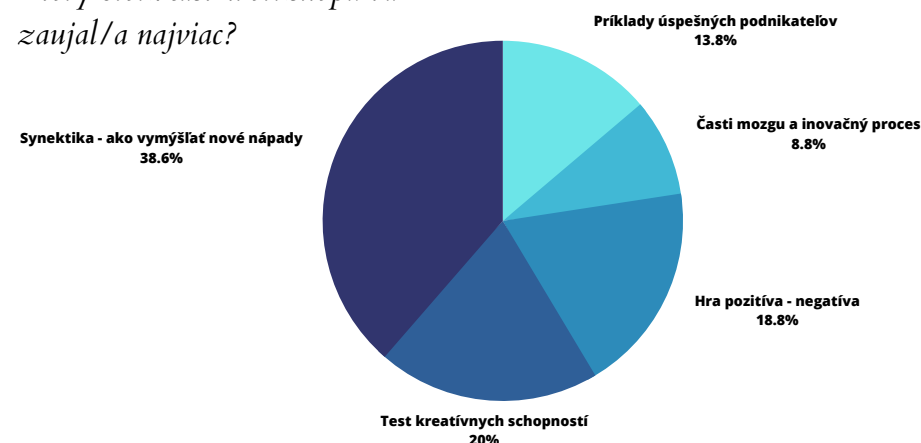
Takmer 60 % respondentov dalo workshopu na stupnici od 1 do 10 skóre 9 alebo 10 a zaradili sa tak medzi propagátorov programu. Viac ako 24 % účastníkov ohodnotili workshop na 7 alebo 8 bodov a menej ako 17 % dalo workshopu 6 alebo menej bodov. Výsledok sa dá považovať za mimoriadne pozitívny.

Aby sme získali čo najkomplexnejšiu spätnú väzbu od účastníkov workshopu, zaradili sme do dotazníka dve otázky venované jeho obsahu. Jedna bola otvorená a pýtala sa na najsilnejšie dojmy z workshopu. Z odpovedí vyplynulo, že študenti najviac ocenili komunikáciu, spoluprácu a možnosť pracovať počas workshopu v tímoch (36,6 %), aktivity rozvíjajúce kreativitu (27,5 %) a samotný prístup lektorov (19,8 %)

Čo sa ti na inovačnom workshope páčilo najviac?

Ktorý blok/časť workshopu t'a zaujal/a najviac?

V otázke s možnosťami si respondenti mali vybrať časť workshopu, ktorá ich najviac zaujala. Najviac študentov si vybralo možnosť "synektika", na ktorej je postavená rozvojová časť workshopu (38,6 %). Zaujal ich tiež test kreatívnych schopností (20 %) a hra pozitívna - negatívna (18,8 %).

„Reakcie študentov boli vždy veľmi pozitívne. Často nám vedenie školy, alebo študenti písali pozitívne správy, či už na služobné e-maily, alebo sociálne siete. Veľakrát sa na nás obrátili s prosbou pomôcť im pri rozbiehaní vlastného podnikania. Vety ako najlepšie investovaný čas, najlepší workshop, najužitočnejšie informácie, aké ste nám mohli dať odzrkadľujú kvalitu workshopu a profesionalitu, akou bol workshop realizovaný.“

Lektor Braňo

Hlavné zámery inovačných workshopov:

- Rozvíjať kreatívne myslenie.
- Zvyšovať sebavedomie a dôveru vo vlastné nápady.
- Podnecovať diskusiu a spoluprácu.

Metódy inovatívneho vzdelávania zakomponované v metodike workshopu:

- Vzdelávanie založené na skúsenosti.
- Kolaboratívna metóda/Práca v skupine.
- Lektor je sprostredkovateľ vzdelávania.

Keď porovnáme potreby členov Generácie Z a atribúty inovatívneho vzdelávania s metodikou inovačných workshopov, je zrejmé, že workshopy vznikali s ohľadom na požiadavky oboch. Vypovedajú o tom aj pozitívne až nadšené reakcie študentov, s ktorými sa lektori po skončení workshopov stretávajú. Absolventi programu slovne, v dotazníkoch, či niekedy aj s odstupom času prostredníctvom sociálnych sietí častokrát vyjadrujú svoje nadšenie z toho, čo zažili.

Workshopy nám ukázali, že nie je dôležité len to, čo sa predstavitelia Generácie Z učia, ale aj spôsob, akým im je učivo podávané.

Na záver by sme slovo prenechali niekoľkým predstaviteľom Generácie Z, ktorí inovačný workshop národného projektu Inovujme.sk absolvovali a podelili sa o svoju skúsenosť:

*„Váš workshop bol perfektný.
Uvedomili sme si, že veci idú
aj inou cestou, ako sme
zvyknutí a ukázali ste mi
(nám), že každý nápad sa dá s
trochou snahy a predstavivosti
zrealizovať.“*
Študent Lukáš

*„Inovačný workshop bol pre
mňa zaujímavá a skvelá
skúsenosť, veľmi sa mi páčilo,
že sme mali priestor kreatívne
tvoriť a zapájať sa.“*
Študentka Nikola

*„Chcel by som pochváliť
lektorov workshopu. Boli
úžasní, priam ukázkoví a
zábavní. Naučil som sa nové
veci. Naozaj jediný
workshop/prednáška, ktorý je
náučný a splnil svoj cieľ.“*
Študent Jakub

